

Številka: 35405-36/2011/2
Datum: 13.07.2011

Urad Vlade za komuniciranje
Gregorčičeva 25
Ljubljana
Predlagam.vladi@gov.si

Zadeva: Odgovor na predlog št. 1483, posredovan preko spletnega orodja predlagam.vladi.si

Pošiljamo vam odgovor na predlog št. 1483 (št. vašega dopisa: 092-75/2011/1, z dne 28.03.2011).

PREDLOG 1483: Prepoved plastičnih vrečk za sadje in zelenjavo

V predlogu št. 1483 se Vladi RS predlaga, da »se prepovejo male plastične vrečke, v katere si moraš v trgovini ali na tržnici naložiti sadje in zelenjavo. Glede na to, da je potrebno vsako vrsto sadja ali zelenjave položiti v ločeno vrečko, se dnevno porabijo ogromne količine plastičnih vrečk. Nekoč smo imeli "škrniclje" in prav bi bilo, da jih zopet uvedemo, saj so razgradljivi. Kaj pomaga, če trgovci propagirajo vrečke za večkratno uporabo, ko pa v njih iz trgovine prineseš 15 malih plastičnih.«

Plastične vrečke za sadje in zelenjavo so embalaža. V celotnem toku embalaže predstavljajo izredno majhen delež. Pravila ravnanja z embalažo in odpadno embalažo so določena v Uredbi o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo. Poudariti moramo, da je skladno z Direktivo 94/62/ES prepovedano omejevanje dajanja v promet embalaže, ki izpolnjuje vse bistvene zahteve, določene z direktivo. Izbira vsakega posameznega trgovca je, ali se bo odločil za uporabo papirnatih ali plastičnih vrečk za pakiranje sadja in zelenjave na prodajnem mestu (ločevalne vrečke). Pogosto se trgovci odločijo za določen tip ločevalnih vrečk iz higienskih razlogov (npr. plastične ločevalne vrečke za pakiranje mesa). Uporabo ločevalnih vrečk je pred časom priporočala tudi Zveza potrošnikov Slovenije, saj se na ta način zmanjša prenos pesticidov iz ene vrste sadja ali zelenjave na drugo. Povsem nepotrebne pa so v primeru že embaliranih izdelkov. V zadnjih letih sicer v Sloveniji beležimo trend zmanjševanja porabe vseh vrečk.

Največ ločevalnih vrečk je izdelanih iz polietilena (PE). Niso biorazgradljive, tako kot papirnate, jih je pa možno reciklirati, seveda ob predpostavki, da se vrnejo v sistem ravnanja z odpadno embalažo. PE se v okolju sčasoma skoraj v celoti razgradi v CO₂ in H₂O, kar pa ne pomeni, da se z neprimernim ravnanjem in odmetavanjem teh vrečk v okolje ne škoduje okolju. Zlasti problematični so odpadki, ki se znajdejo v morju, kjer jih živali zamenjajo za hrano.

Vrečke iz papirja so biorazgradljive, vendar niso nujno okoljsko bolj sprejemljive. Študije kažejo, da ima, upoštevajoč širši okojevarstveni vidik, proizvodnja plastičnih vrečk manjši negativen vpliv na okolje, saj se porabi manj energije, vode in surovin ter povzroča manjše onesnaževanje zraka. Pri proizvodnji papirnatih vrečk so najbolj problematični sečnja lesa, beljenje in velika poraba (pogosto pitne!) vode. Tudi pri uporabi recikliranega papirja za proizvodnjo papirnatih vrečk je poraba vode in energije v celotnem proizvodnem procesu še vedno večja kot pri proizvodnji plastičnih vrečk. Poleg tega so papirnate vrečke manj obstojne in se hitreje uničijo, s čimer se skrajša njihova življenjska doba. Potrošniki namesto ene mnogokrat uporabijo dve vrečki naenkrat, »za vsak slučaj«.

Iz študij tudi izhaja, da so celo vrečke iz biorazgradljive plastike bolj obremenjujoče za okolje kot vrečke iz PE (če so le-te vrnjene v sistem ravnanja z odpadno embalažo), saj se za njihovo proizvodnjo porabljajo obnovljivi viri, ki zasedajo kmetijske površine za pridelavo hrane. Če bi se uporaba biorazgradljivih vrečk bistveno povečala, bi to lahko vodilo do povečanja cen hrane. Strokovnjaki zato predlagajo uporabo biorazgradljivih vrečk le za kompostiranje in hranjenje bioloških odpadkov pred njihovo oddajo v sistem ravnanja s temi odpadki. Njihova uporaba kot alternativa ločevalnim vrečkam je smiselna samo ob predpostavki, da se potem, ko postanejo odpadek, ne zbirajo skupaj z ostalo plastično embalažo, ampak se namenijo za kompostiranje ali hranjenje bioloških odpadkov pred njihovo oddajo v sistem ravnanja s temi odpadki.

Obstoječa zakonodaja na prvo mesto postavlja preprečevanje nastajanja odpadkov. To vključuje zmanjševanje količin nastalih odpadkov, pa tudi zmanjševanje uporabe nevarnih snovi v izdelkih, iz katerih prej ali slej nastanejo odpadki. Odpadke, ki nastanejo, je treba v največji možni meri ločeno zbirati, zato da se omogoči njihovo recikliranje/predelava. Premalo se zavedamo, da odslužene vrečke ne sodijo med mešane komunalne odpadke. Vse vrečke, ki jih kupimo ali brezplačno prejmemo v trgovini (tudi ločevalne vrečke), sodijo med embalažo. Ko jih ne potrebujemo več, poskrbimo za njihovo predelavo tako, da jih odvržemo v zabojnike za ločeno zbiranje odpadne embalaže na t.i. ekoloških otokih, ponekod pa se že uveljavlja sistem pobiranja odpadne embalaže »od vrat do vrat«. Družbe za ravnanje z odpadno embalažo poskrbijo za pripravo za ponovno uporabo, recikliranje ali drugo obliko predelave zbrane odpadne embalaže.

Z namenom ozaveščanja prebivalcev, da bi z odpadki ravnali na trajnosten in okolju prijazen način je Ministrstvo za okolje in prostor v zadnjih letih med drugim izdalo tudi tri publikacije, ki se nanašajo tudi na preprečevanje nastajanja odpadkov: "Vzemite manj. Imejte več. Zbirka namigov za neškodljivo življenje.", »YouthXChange« - izobraževalni priročnik za odgovorno potrošnjo" in "Imate moč. Pokažite še modrost.«. Vse publikacije so dostopne na spletni strani MOP: (http://www.mop.gov.si/si/medijsko_sredisce/ostale_publicacije/).

Prepoved dajanja v promet določene vrste embalaže, ki izpolnjuje vse zahteve v skladu z Direktivo 94/62/ES, ni mogoča. Naš cilj so ozaveščeni potrošniki, ki bi samoiniciativno ravnali z odpadki na trajnosten in okolju prijazen način. Zato vedno premislimo, ali vrečko, ki jo ob nakupu dobimo/kupimo, res potrebujemo in v kolikšnem času bo iz nje nastal odpadek. Vprašajmo se, koliko vrečk na teden kupimo/vzamemo in s tem povzročimo nove, nepotrebne količine odpadkov. Za že predpakirano sadje in zelenjavo ločevalna vrečka ni potrebna. V mnogih trgovinah je možno pakiranje več vrst sadja in zelenjave v isto ločevalno vrečko. Zavedajmo se, da so ločevalne vrečke embalaža in jih, ko jih več ne potrebujemo, ne odvrzimo med mešane komunalne odpadke. Odpadne ločevalne vrečke vedno odvrzimo v zabojnik za ločeno zbiranje odpadne embalaže. Odpadne vrečke iz biorazgradljive plastike kompostirajmo v domačem kompostniku ali uporabimo za ločeno zbiranje biorazgradljivih kuhinjskih odpadkov.

Zavedajmo se, da lahko vsak posameznik z majhnimi dejanji prispeva svoj delež k varovanju okolja. Če namreč vsak posameznik naredi majhno dejanje, skupaj za varovanje okolja naredimo veliko.

Barbara Avčin Tržan
Generalna direktorica
Direktorata za okolje